

INŠTITUT ZA KRIMINOLOGIJO
pri Pravni fakulteti v Ljubljani

»Sila, objektivno sposobna streti odpor«

Empirična študija reprezentativnega vzorca pravosodne
prakse v zvezi s kaznivim dejanjem posilstva, spolnega
nasilja in spolne zlorabe slabotne osebe s pregledom
možnih modelov novih zakonskih rešitev

Avtorja: dr. Mojca M. Plesničar, dr. Matjaž Ambrož

Sodelavci pri raziskavi: Marko Balažic, dr. Eva Bertok, Barbara Bizilj, Lora
Briški, Marko Drobnjak in Katja Simončič

Ljubljana, november 2019

Kazalo

Kazalo	2
Kazalo tabel	3
1. O raziskavi.....	6
2. Prvi del: Empirična analiza tožilskih in sodniških odločitev.....	8
1. Izhodišča za empirično analizo	8
2. Odločitve državnih tožilcev	15
3. Sodne odločbe	30
3. Drugi del: Vprašanje soglasja v primerih spolnih kaznivih dejanj v praksi	53
1. Zadostna sila.....	54
2. Neprimerno, a ne kaznivo	57
3. Zadosten odpor	58
4. Različna stanja in ravnanja žrtve, ki vplivajo na interpretacijo	60
5. Druga relevantna vprašanja iz analize.....	65
4. Tretji del: Predstavitev in ovrednotenje možnih modelov za noveliranje poglavja kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost	67
1. Uvod	67
2. Opis problema	67
3. Možni modeli za spremembe in dopolnitve spolnih kaznivih dejanj	69
4. Končno ovrednotenje in priporočilo glede izbire modela	81
5. Konkretni predlog in vprašanja, do katerih se bo treba opredeliti	83

Kazalo tabel

Tabela 1: Zavrženja ovadb zoper polnoletne storilce – Posilstvo	8
Tabela 2: Zavrženja ovadb zoper polnoletne storilce – Spolno nasilje	8
Tabela 3: Zavrženja ovadb zoper polnoletne storilce – Spolna zloraba slabotne osebe	8
Prikaz 1: Delež zavrženj med tožilskimi odločbami	9
Tabela 4: Razlog za zavrženje – posilstvo	9
Tabela 5: Razlog za zavrženje – spolno nasilje	10
Tabela 6: Razlog za zavrženje – spolna zloraba	10
Tabela 7: Pravnomočno zaključeni postopki zoper polnoletne – posilstvo	12
Tabela 8: Pravnomočno zaključeni postopki zoper polnoletne – spolno nasilje	12
Tabela 9: Pravnomočno zaključeni postopki zoper polnoletne – spolna zloraba	13
Tabela 10: Zavrženja tožilstva	14
Tabela 11: Pravnomočno zaključeni postopki na sodišču	14
Tabela 12: Prejete in analizirane zadeve po tožilstvih	15
Tabela 13: Časovna okna med dogodkom in začetkom predkazenskega postopka ter njegovimi posameznimi fazami	17
Tabela 14: Spol državnega tožilca, ki je izdal sklep o zavrženju ovadbe	17
Tabela 15: Naznanitelj kaznivega dejanja (ovaditelj)	18
Tabela 16: Povezanost obravnavanega (očitanega) kaznivega dejanja z drugim kaznivim dejanjem ..	19
Tabela 17: Kraj izvršitve spolnega kaznivega dejanja	19
Tabela 18: Vrsta zasebnega prostora, v katerem naj bi bilo izvršeno spolno kaznivo dejanje	20
Tabela 20: Alkoholiziranost žrtve in/ali storilca pri dogodku	21
Tabela 21: Omamljenost žrtve in/ali storilca pri dogodku	22
Tabela 22: Število storilcev posameznega spolnega ravnanja	22
Tabela 23: Spol storilca	23
Tabela 24: Starost storilca	23
Tabela 25: Izobrazba storilca	24
Tabela 26: Storilčev zakonski stan	24
Tabela 27: Število žrtev kaznivega dejanja	25
Tabela 28: Odnos žrtve in storilca pred dogodkom	25
Tabela 29: Vrsta poznanstva žrtve in storilca pred dogodkom	26
Tabela 30: Vzroki žrtvine slabosti pri kaznivem dejanju spolne zlorabe slabotne osebe	26
Tabela 31: Navedeni razlog za zavrženje ovadbe	27
Tabela 32: Razlog za zavrženje ovadbe, kot izhaja iz sklepa	28
Tabela 33: Opredeljevanje tožilstva do upiranja žrtve v sklepu o zavrženju	28

Tabela 34: Prejete in analizirane zadeve po sodiščih	30
Tabela 35: Odločitev v zadevi s sodbo ali sklepom	32
Tabela 36: Vrsta sodbe	33
Tabela 37: Obrazloženost sodbe	33
Tabela 38: Obrazloženost obsodilnih sodb	34
Tabela 39: Vrsta sklepa, ki ga je izdalo prvoinstanjsko sodišče	34
Tabela 40: Časovna okna med dogodkom in začetkom kazenskega postopka ter njegovimi posameznimi fazami do prvoinstanjske sodne odločbe	35
Tabela 41: Časovna okna med obtožnico in sodno odločbo prvoinstanjskega, drugostopenjskega in Vrhovnega sodišča	36
Tabela 42: Ovaditelj kaznivega dejanja	36
Tabela 43: Javnost prvoinstanjske obravnave	37
Tabela 44: Imenovanje izvedenca	37
Tabela 45: Modalitete kaznivega dejanja posilstva	38
Tabela 46: Modalitete kaznivega dejanja spolnega nasilja	39
Tabela 47: Modalitete kaznivega dejanja spolne zlorabe slabotne osebe	39
Tabela 48: Kraj izvršitve spolnega kaznivega dejanja	40
Tabela 49: Vrsta zasebnega prostora izvršitve spolnega kaznivega dejanja	40
Tabela 50: Čas izvršitve spolnega kaznivega dejanja	41
Tabela 51: Povezanost obravnavanega (očitane) kaznivega dejanja z drugim kaznivim dejanjem ..	42
Tabela 52: Alkoholiziranost žrtve in/ali storilca pri dogodku	42
Tabela 53: Omamljenost žrtve in/ali storilca pri dogodku	43
Tabela 54: Število storilcev spolnega kaznivega dejanja v posameznem primeru	43
Tabela 55: Spol storilca	44
Tabela 56: Starost storilca	44
Tabela 57: Izobrazba storilca	45
Tabela 58: Zakonski stan storilca	45
Tabela 59: Število žrtev posameznega kaznivega dejanja	46
Tabela 60: Spol žrtve	46
Tabela 61: Starost žrtve v primerih, ko jo je bilo mogoče zanesljivo oceniti	46
Tabela 62: Mlado/polno-letnost žrtve	47
Tabela 63: Odnos žrtve in storilca pred dogodkom	48
Tabela 64: Odnos žrtve in storilca, ki se poznata, pred dogodkom	48
Tabela 65: Predhodna uradna obravnava spolnega ali drugega nasilja med storilcem in žrtvijo	49
Tabela 66: Izrečene sankcije prvoinstanjskih sodišč	49
Tabela 67: Višine pogojnih in zapornih kazni izrečenih na prvi stopnji v mesecih	49

1. O raziskavi

Ministrstvo za pravosodje RS je Inštitutu za kriminologijo naročilo izvedbo empirične študije reprezentativnega vzorca pravosodne prakse v zvezi s kaznivim dejanjem posilstva, spolnega nasilja in spolne zlorabe slabotne osebe s pregledom možnih modelov novih zakonskih rešitev.

Pri tem je natančneje obrazložilo, da si želi 1) proučitve reprezentativnega vzorca na sodiščih pravnomočno zaključenih kazenskih zadev z obravnavanega področja na sodiščih ter 2) proučitve reprezentativnega vzorca zadev, ki so se na državnem tožilstvu končale z.zavrženjem; 3) ocene ustreznosti slovenske ureditve, ki temelji na modelu prisile, ter 4) kratke opredelitve možnih modelov novih zakonskih rešitev.

V skladu s potrebami naročnika smo tako na IK oblikovali raziskovalno ekipo in zasnovali večdelno študijo, pri kateri smo uporabili kombinacijo uveljavljenih raziskovalnih metod.

1. del

Prvi del študije zajema empirično analizo tožilskih in sodniških odločitev v zvezi z izbranimi kaznivimi dejanji. Analizo smo upoštevali organ, ki je sprejel končno odločitev, ter s tem povezano pridobivanje virov za analizo, razdelili v dva dela:

A. Odločitve tožilstva

- Zavrženja ovadb

B. Odločitve sodišč

- Prvostopenjske sodbe in sklepe o ustavitvi postopka od faze preiskave dalje,
- Drugostopenjske odločbe o pritožbi in odločitve o ZVZ.

Na tak način smo zajeli vse odločitve, ki jih organi sprejmejo v zvezi z izbranimi kaznivimi dejanji in s katerimi se postopek formalno zaključí.

Za analizo primerov smo oblikovali dva ločena, a povezana vprašalnika: enega za analizo tožilskih odločitev, drugega za analizo sodnih odločitev. Vprašalnika sta bila obsežna in sta zajela širok spekter vprašanj in poudarkov, ki smo jih iskali v preučevanih odločitvah. Vprašalnika smo pred uporabo ustrezno testirali in zagotovili sprotno razreševanje morebitnih nejasnosti. Zbrane podatke smo analizirali s pomočjo programa SPSS.

2. del

V okviru drugega dela študije, ki predstavlja povezavo med prvima dvema in tretjo zahtevo naročnika, smo nadalje preko vprašalnikov identificirali odločitve, pri katerih je bilo izpostavljeno vprašanje soglasja oz. vprašanje prisile, ki smo jih nato ločeno podrobneje kvalitativno analizirali in ovrednotili.

3. del

Tretji del študije zajema izčrpnjšo oceno ustreznosti slovenske ureditve z vidika vprašanj soglasja ter prikaz možnih modelov novih zakonskih rešitev. Izhajajoč iz zbranih podatkov in širše polemike glede spreminjanja modela spolnih kaznivih dejanj smo ovrednotili slovenski sistem. S pomočjo študija literature, posamičnih intervjujev v preučevanih ureditvah in primerjalnopravne metode smo v nadaljevanju izluščili značilnosti različnih modelov ter ocenili potrebne korake in odločitve za njihovo implementacijo.

Raziskavo smo izvajali na Inštitutu za kriminologijo od septembra do novembra 2019. Pri analizi tožilskih zavrženj so poleg avtorjev sodelovali Marko Balažic, dr. Eva Bertok, Barbara Bizilj, Lora Briški in Marko Drobnjak, pri analizi sodnih odločb pa Marko Balažic, Lora Briški in Katja Simončič. Pri statistični obdelavi podatkov je poleg avtorjev sodelovala dr. Eva Bertok, pri obdelavi tabel Lora Briški.

2. Prvi del: Empirična analiza tožilskih in sodniških odločitev

1. Izhodišča za empirično analizo

Naročnik raziskave je za analizo predvidel tri specifična kazniva dejanja:

- Posilstvo (170. člen KZ-1)
- Spolno nasilje (171. člen KZ-1)
- Spolna zloraba slabotne osebe (172. člen KZ-1)

Izhodišče empiričnemu delu raziskave je predstavljala statistika o navedenih kaznivih dejanjih, dostopna na straneh Statističnega urada RS (v nadaljevanju SURS, ki jo povzemamo v nadaljevanju).

Tožilstvo

V zvezi z odločitvami tožilstva sta na SURS dostopni dve za nas pomembni skupini informacij. Prva sporoča število odločitev, ki jih je sprejelo tožilstvo. V množici odločitev, ki jih beleži SURS, nas je v luči poudarkov raziskave zanimalo samo število odločitev in delež, ki ga od celote predstavljajo zavrženja.

Tabela 1: Zavrženja ovadb zoper polnoletne storilce – Posilstvo (vir: SURS, 2019)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
Zavrženje ovadbe	19	16	32	23	22	25	137
SKUPAJ vseh odločb tožilstva	41	68	79	72	66	61	387

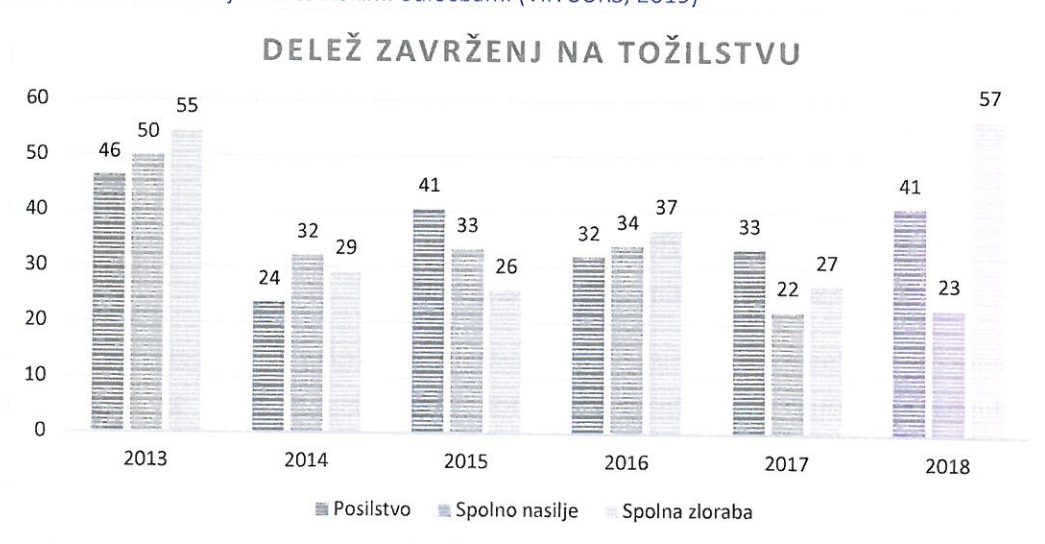
Tabela 2: Zavrženja ovadb zoper polnoletne storilce – Spolno nasilje (vir: SURS, 2019)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
Zavrženje ovadbe	19	17	17	18	10	11	92
SKUPAJ vseh odločb tožilstva	38	53	51	53	45	48	288

Tabela 3: Zavrženja ovadb zoper polnoletne storilce – Spolna zloraba slabotne osebe (vir: SURS, 2019)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
Zavrženje ovadbe	12	7	7	14	7	16	63
SKUPAJ vseh odločb tožilstva	22	24	27	38	26	28	165

Prikaz 1: Delež zavrženj med tožilskimi odločbami (Vir: SURS, 2019)

Iz tabel in prikaza je mogoče razbrati, da delež zavrženj na tožilstvih niha. Predvsem odstopata leti 2013 in 2018, v katerem je prišlo do izrazitega porasta deleža zavrženju pri kaznivem dejanju spolne zlorabe slabotne osebe. Ob odsotnosti dodatnih podatkov in vpogledu v nadaljnje trende je nemogoče oceniti, ali gre za enkratni nihaj ali morebiti nakazuje na pomembne spremembe v interpretaciji in vrednotenju tega kaznivega dejanja.

Sicer je iz prikaza razvidno, da lahko pavšalno ocenimo, da pride do zavrženja v dobri tretjini ovadb.

Druga skupina podatkov SURS, ki je za našo raziskavo relevantna, razkriva razloge, zaradi katerih je prišlo do zavrženja na tožilstvu.

Tabela 4: Razlog za zavrženje – posilstvo (Vir: SURS)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
Ni utemeljenega suma	17	12	20	15	14	22	100
Izključen pregon	1	0	4	1	2	0	8
Nesorazmerje med majhnim pomenom kd in posledicami kazenskega pregona	0	0	0	0	1	0	1
Ni znakov kaznivega dejanja	1	2	3	4	2	1	13

Umik predloga za pregon	0	1	4	1	3	0	9
Po odloženem kazenskem pregonu	0	0	1	1	0	0	2
Zastaranje	0	1	0	1	0	0	2
Razlog zavrženja - SKUPAJ	19	16	32	23	22	25	137

Tabela 5: Razlog za zavrženje – spolno nasilje (Vir: SURS)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
Ni utemeljenega suma	13	8	12	11	9	10	63
Izključen pregon	0	2	1	1	1	0	5
Nesorazmerje med majhnim pomenom kd in posledicami kazenskega pregona	0	1	1	0	0	0	2
Ni znakov kaznivega dejanja	4	5	3	2	0	1	15
Umik predloga za pregon	0	0	0	3	0	0	3
Po odloženem kazenskem pregonu	1	0	0	0	0	0	1
Zastaranje	1	1	0	1	0	0	3
Razlog zavrženja - SKUPAJ	19	17	17	18	10	11	92

Tabela 6: Razlog za zavrženje – spolna zloraba (Vir: SURS)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
Ni utemeljenega suma	6	6	4	14	7	15	52
Izključen pregon	0	1	0	0	0	1	2
Ni znakov kaznivega dejanja	5	0	0	0	0	0	5

Umik predloga za pregon	0	0	3	0	0	0	3
Zastaranje	1	0	0	0	0	0	1
Razlog zavrženja - SKUPAJ	12	7	7	14	7	16	63

Daleč najpogostejši razlog, ki ga tožilstva navajajo za zavrženje, je pomanjkanje utemeljenega suma, na drugem mestu je razlog, da niso podani znaki kaznivega dejanja. Prav slednje bi bilo z vidika teme naše analize lahko najbolj zanimivo.

Sodišče

Druga skupina odločitev, ki smo jo želeli preučiti, so bile odločitve, ki jih v zvezi z izbranimi kaznivimi dejanji sprejemajo sodišča. Tudi tu smo preverili osnovne podatke in trende s pomočjo podatkov SURS.

Tabela 7: Pravnomočno zaključeni postopki zoper polnoletne – posilstvo (Vir: SURS)

	2014	2015	2016	2017	2018	
Obtožni akt zavržen	0	0	0	1	1	2
Postopek ustavljen	0	9	5	4	12	30
Oproščen obtožbe	4	5	3	4	2	18
Obtožba zavrnjena	1	2	5	3	1	12
Izrečen varnostni ukrep brez izreka kazni	1	0	0	0	1	2
Spoznan za krivega	12	19	10	12	6	59
Odločba sodišča - SKUPAJ	18	35	23	24	23	123

Tabela 8: Pravnomočno zaključeni postopki zoper polnoletne – spolno nasilje (Vir: SURS)

	2014	2015	2016	2017	2018	
Obtožni akt zavržen	0	0	1	0	0	1
Postopek ustavljen	1	6	2	0	2	11
Oproščen obtožbe	3	1	1	1	1	7
Obtožba zavrnjena	1	1	2	0	0	4
Izrečen varnostni ukrep brez izreka kazni	0	1	1	1	0	3
Spoznan za krivega	17	13	7	11	12	60
Odločba sodišča - SKUPAJ	22	22	14	13	15	86

Tabela 9: Pravnomočno zaključeni postopki zoper polnoletne – spolna zloraba (Vir: SURS)

	2014	2015	2016	2017	2018	
Obtožni akt zavržen	0	0	1	0	0	1
Postopek ustavljen	1	4	2	5	4	16
Oproščen obtožbe	0	1	0	0	0	1
Obtožba zavrnjena	0	1	1	1	0	3
Izrečen varnostni ukrep brez izreka kazni	0	0	0	2	0	2
Spoznan za krivega	11	6	5	5	3	30
Odločba sodišča - SKUPAJ	12	12	9	13	7	53

Na podlagi pridobljenih podatkov smo upoštevali časovni okvir izvedbe študije in potrebe oblikovanja reprezentativnega vzorca v analizo vključili primere iz časovnega obdobja 2016-2019, torej za zadnja tri leta.

Tabela 10: Zavrženja tožilstva (Vir: SURS, 2019)

	2016	2017	2018	SKUPAJ
Posilstvo	23	22	25	70
Spolno nasilje	18	10	11	39
Spolna zloraba slabotne osebe	14	7	16	37
SKUPAJ	55	39	52	146

Tabela 11: Pravnomočno zaključeni postopki na sodišču (Vir: SURS, 2019)

	2016	2017	2018	SKUPAJ
Posilstvo	23	24	23	70
Spolno nasilje	14	13	15	42
Spolna zloraba slabotne osebe	9	13	7	29
SKUPAJ	46	50	45	141

Skupno smo torej želeli analizirati 287 odločitev, polovico tega tožilskih zavrženj, polovico pa prvostopenjskih odločitev, ki so jih sprejela sodišča. Temu smo dodali odločitve drugostopenjskih sodišč in Vrhovnega sodišča, tako da smo za analizo pričakovali okoli 300 odločb.

V ta namen smo poslali zaprosila za dostop do odločb na Vrhovno državno tožilstvo ter na vseh 11 Okrožnih sodišč v Sloveniji. Vsi naslovniki so našim prošnjam ugodili in zagotovili dostop do zaprošenih dokumentov.

2. Odločitve državnih tožilstev

V analizo smo od državnih tožilstev prejeli skupno 162 zadev, od tega je bilo 76 primerov (46,9% od vseh) obravnavanih v zvezi s kaznivim dejanjem posilstva, 42 primerov (25,9% od vseh) v zvezi s kaznivim dejanjem spolnega nasilja in 44 primerov (27,2% od vseh) v zvezi s kaznivim dejanjem spolne zlorabe slabotne osebe.

Tabela 12: Prejete in analizirane zadeve po tožilstvih¹

		Kaznivo dejanje			Skupno
		posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
ODT Celje	Število dejanj	7	8	7	22
	% glede na kaznivo dejanje	9.2%	19.0%	15.9%	13.6%
ODT Celje - Velenje	Število dejanj	3	3	2	8
	% glede na kaznivo dejanje	3.9%	7.1%	4.5%	4.9%
ODT Kranj	Število dejanj	5	5	1	11
	% glede na kaznivo dejanje	6.6%	11.9%	2.3%	6.8%
ODT Krško	Število dejanj	2	1	1	4
	% glede na kaznivo dejanje	2.6%	2.4%	2.3%	2.5%
ODT Koper	Število dejanj	9	3	4	16
	% glede na kaznivo dejanje	11.8%	7.1%	9.1%	9.9%
ODT Ljubljana	Število dejanj	19	11	6	36
	% glede na kaznivo dejanje	25.0%	26.2%	13.6%	22.2%
ODT Ljubljana - Domžale	Število dejanj	1	0	1	2
	% glede na kaznivo dejanje	1.3%	0.0%	2.3%	1.2%
ODT Ljubljana - Trbovlje	Število dejanj	1	1	1	3
	% glede na kaznivo dejanje	1.3%	2.4%	2.3%	1.9%
ODT Maribor	Število dejanj	10	3	12	25
	% glede na kaznivo dejanje	13.2%	7.1%	27.3%	15.4%
ODT Murska Sobota	Število dejanj	7	3	3	13
	% glede na kaznivo dejanje	9.2%	7.1%	6.8%	8.0%
ODT Nova Gorica	Število dejanj	2	1	2	5
	% glede na kaznivo dejanje	2.6%	2.4%	4.5%	3.1%
ODT Novo mesto	Število dejanj	6	1	2	9
	% glede na kaznivo dejanje	7.9%	2.4%	4.5%	5.6%

¹ Za ODT Ptuj, ODT Koper – Postojna in ODT Ljubljana – Kočevje iz statistike posredovane s strani VDT izhaja, da v obravnavanem obdobju ni bila zavržena nobena ovadba. V analizi smo ugotovili, da je bila ena zadeva iz ODT Ptuj po navodilu VDT odstopilo v obravnavo na ODT Murska Sobota (Sklep o zavrženju, ODT MS, Kt/16199/2017).

ODT Slovenj	Število dejanj	3	2	2	7
Gradec	% glede na kaznivo dejanje	3.9%	4.8%	4.5%	4.3%
Specializirano	Število dejanj	1	0	0	1
DT	% glede na kaznivo dejanje	1.3%	0.0%	0.0%	0.6%
Število dejanj		76	42	44	162
% glede na skupno število dejanj		46.9%	25.9%	27.2%	100.0%
% glede na kaznivo dejanje		100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Največji delež vseh kaznivih dejanj je obravnavalo ODT Ljubljana (22,2% vseh zadev), sledita ODT Maribor (15,4%) in ODT Celje (13,6%). Po posameznih kaznivih dejanjih je v primeru kaznivega dejanja posilstva največji delež zadev obravnavalo ODT Ljubljana (25%), sledita ODT Maribor (13,2%) in ODT Koper (11,8%). V primeru kaznivega dejanja spolnega nasilja je največji delež zadev ravno tako obravnavalo ODT Ljubljana (26,2%), sledita ODT Celje (19%) in ODT Kranj (11,9%). Pri kaznivem dejanju spolne zlorabe slabotne osebe je največji delež zadev obravnavalo ODT Maribor (27,3%), sledita ODT Celje (15,9%) in ODT Ljubljana (13,6%).

Na ravni tožilstva smo v glavnem razpolagali s celotnimi tožilskimi spisi, v nekaterih primerih pa le z ovadbo ter sklepom o zavrženju za vsak posamičen primer. Ocenili smo, da lahko tudi na podlagi teh dveh dokumentov dovolj zanesljivo ocenimo iskane parametre in brez zadržkov tudi te primere vključimo v analizo.

V zvezi s tožilskimi odločitvami nas je pri kvantitativni obravnavi zanimalo:

- osnovni statistični podatki
- podatki o postopku
- okoliščine dogodka
- značilnosti ovadenega
- značilnosti oškodovanca
- odločitev za zavrženje

V nadaljevanju predstavljamo osnovne rezultate kvantitativne analize zavrženj na ravni tožilstva. Pred tem je potrebna še terminološka opazka. V statističnem povzemanju govorimo o »storilcu« in »žrtvi«, čeprav je jasno, da v kazenskopravnem smislu ne gre za prava termina. Uporabljamo ju zavoljo jasnosti in poenostavitve.

Osnovno

Tabela 13: Časovna okna med dogodkom in začetkom predkazenskega postopka ter njegovimi posameznimi fazami

Kaznivo dejanje		Število dni od dogodka do ovadbe	Število dni od ovadbe do zavržbe	Število dni od dogodka do zavržbe
Posilstvo	Število primerov	40	76	40
	Minimum	0	36	38
	Maksimum	322	2021	2049
	Povprečje	20.15	225.55	229.53
Spolno nasilje	Število primerov	23	41	24
	Minimum	0	27	27
	Maksimum	12	1560	371
	Povprečje	2.57	191.88	133.50
Spolna zloraba slabotne osebe	Število primerov	30	44	30
	Minimum	0	29	32
	Maksimum	384	386	498
	Povprečje	50.93	147.32	188.87
Skupno	Število primerov	93	161	94
	Minimum	0	27	27
	Maksimum	384	2021	2049
	Povprečje	25.73	195.60	192.03

Tabela 13 prikazuje število dni, ki naj bi potekali med trenutkom izvršitve kaznivega dejanja ter posameznimi fazami predkazenskega postopka. Policiji je bil sum izvršitve preučevanih kaznivih dejanj (kazenska ovadba) v povprečju naznanjen po 25.73 dneh od dogodka. Ovadbo je državni tožilec zavrzel v povprečju v 195.60 dneh od dne, ko je bilo dejanje naznanjeno. Med dnem dogodka in dnem izdaje sklepa o zavrženju je v povprečju minilo 192.03 dni.

Tabela 14: Spol državnega tožilca, ki je izdal sklep o zavrženju ovadbe

	Kaznivo dejanje			Skupno
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
Moški	30.1%	35.0%	38.6%	33.8%
Ženski	69.9%	65.0%	61.4%	66.2%

Iz tabele 14 lahko razberemo, da je o ovadbi zaradi kaznivega dejanja posilstva v večini primerov, to je 69,9 odstotkih, odločala tožilka, v 30,1 odstotkih primerov pa tožilec. V primerih spolnega nasilja je sklep o zavrženju v 65 odstotkih primerov izdala tožilka, v 35 odstotkih primerov pa tožilec. Podobno velja tudi za odločanje o ovadbi zaradi spolne zlorabe slabotne osebe; o tej je v 38,6 odstotkih primerov odločal tožilec, v 61,4 odstotkih primerov pa tožilka.

Tabela 15: Naznanitelj kaznivega dejanja (ovaditelj)

	Kaznivo dejanje			skupno
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
žrtev	85.1%	88.1%	50.0%	76.3%
starši/ skrbniki	2.7%		9.1%	3.8%
inštitucija (zdravstveni dom, varstveni center, ipd.)	4.1%	7.1%	34.1%	13.1%
partner žrtve	4.1%		2.3%	2.5%
samoprijava osumljenega		2.4%	2.3%	1.3%
policija/ PU	4.1%			1.9%
žrtev in Ekspertna skupina za spolne zlorabe		2.4%		0.6%
prijatelj			2.3%	0.6%
skupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Iz tabele 15 razberemo najpogostejše ovaditelje obravnavanih spolnih kaznivih dejanj. Kaznivo dejanje posilstva je v največjem številu primerov, to je 85,1 odstotkih, naznanila domnevna žrtev. Sum izvršitve kaznivega dejanja spolnega nasilja je v 88,1 odstotkih primerov policiji sporočila žrtev, v 7,1 odstotku primerov pa je dejanje spolnega nasilja naznanila institucija. Ovadbo zaradi

spolne zlorabe slabotne osebe je v 76,3 odstotkih primerov podala žrtev, v 13,1 odstotkih primerov pa institucija.

Okoliščine kaznivega dejanja

Tabela 16: Povezanost obravnavanega (očitane) kaznivega dejanja z drugim kaznivim dejanjem

	Kaznivo dejanje			Skupno
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
DA	36.6%	14.3%	6.8%	22.3%
NE	63.4%	85.7%	93.2%	77.7%
Skupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tabela 16 odgovarja na vprašanje, ali naj bi bilo posilstvo, spolno nasilje oziroma spolna zloraba povezana s kakšnim drugim kaznivim dejanjem. Povezanost pomeni bodisi, da je v istem postopku tožilstvo obravnavalo še neko drugo ravnanje z zakonskimi znaki drugega kaznivega dejanja, bodisi da je drugo tožilstvo, sodišče oziroma drug organ obravnaval z obravnavanim spolnim ravnanjem povezano ravnanje z zakonskimi znaki kaznivega dejanja. Zatrjevano kaznivo dejanje posilstva je bilo v 36,6 odstotkih primerov povezano z drugim kaznivim dejanjem, kaznivo dejanje spolnega nasilja v 14,3 odstotkih primerov, kaznivo dejanje spolne zlorabe slabotne osebe pa v najmanjšem številu primerov, to je v 6,8 odstotkih.

Tabela 17: Kraj izvršitve spolnega kaznivega dejanja

	Kaznivo dejanje			Skupno
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
zasebni prostori	70.7%	54.8%	59.1%	63.4%
javni prostori (bar, gostilna)	13.3%	11.9%	18.2%	14.3%
urbana površina (ulica, cesta, središče vasi)	6.7%	11.9%	2.3%	6.8%

naravna površina (gozd, travnik)	5.3%	2.4%	4.5%	4.3%
naravna površina v zasebnih prostorih	1.3%	2.4%		1.2%
preko telekomunikacijskih sredstev	1.3%	4.8%		1.9%
javna prevozna sredstva		4.8%	2.3%	1.9%
javna prireditve	1.3%	4.8%		1.9%
več različnih prostorov		2.4%		0.6%
bolniška soba			13.6%	3.7%
skupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

V tabeli 17 opazimo, da naj bi bila v ovadbi očitana kazniva dejanja posilstva, spolnega nasilja in spolne zlorabe slabotne osebe v več kot polovici primerov (63,4 odstotki) izvršena v zasebnih prostorih. Pri posameznih kaznivih dejanjih je ta delež nekoliko višji od skupnega pri posilstvih (70,7odstotkov), medtem ko znaša za spolno zlorabo slabotne osebe 54,8 odstotkov in spolno nasilje 59,1 odstotkov. Zasebnim prostorom na drugem mestu po skupnem seštevku vseh ovadenih kaznivih dejanj sledijo javni prostori v 14,3 odstotkov zadev, tretja najpogostejša lokacija pa je bila urbana površina v 6,8 odstotkih primerov.

Tabela 18: Vrsta zasebnega prostora, v katerem naj bi bilo izvršeno spolno kaznivo dejanje

	Kaznivo dejanje			skupno
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
na domu žrtve	17.4%	20.0%	13.0%	17.0%
na domu storilca	32.6%	28.0%	43.5%	34.0%
na skupnem domu žrtve in storilca	39.1%	24.0%	8.7%	27.7%
v ali na vozilu storilca	4.3%	12.0%		5.3%
na delovnem mestu žrtve		4.0%		1.1%

na delovnem mestu storilca	2.2%	4.0%		2.1%
na domu tretje osebe			8.7%	2.1%
hotelska soba/ apartma/ masažna soba/ najeta soba/ študentski dom	4.3%	8.0%	26.1%	10.6%
skupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tabela 18 razčlenjuje zasebne prostore, v katerih naj bi bilo kaznivo dejanje izvršeno. Največji delež zasebnih prostorov iz ovadb predstavlja dom storilca (34 odstotkov primerov), ki mu po pogostosti sledi skupni dom storilca in žrtve (27,7 odstotkov primerov). Posilstvo naj bi bilo največkrat izvršeno na skupnem domu storilca in žrtve (v 39,1 odstotkih primerov). Med kraji očitane izvršitve spolnega nasilja in spolne zlorabe slabotne osebe je šlo največkrat za dom storilca, in sicer pri naznanjenem spolnem nasilju v 28 odstotkih primerov, pri naznanjeni spolni zlorabi slabotne osebe pa v 43,5 odstotkih primerov.

Tabela 20: Alkoholiziranost žrtve in/ali storilca pri dogodku

	Kaznivo dejanje			skupno
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
pri storilcu	2.9%	5.3%	7.7%	4.8%
pri žrtvi	4.3%	2.6%	10.3%	5.4%
pri obeh	11.4%	7.9%	30.8%	15.6%
pri nobenem	81.4%	84.2%	51.3%	74.1%
skupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tabela 20 predstavi podatke o alkoholiziranosti storilca in žrtve v času izvršitve naznanjenega kaznivega dejanja. V večini primerov naj ne bi bila alkoholizirana niti žrtev niti storilec (skupno v 74,1 odstotku primerov). Delež nealkoholiziranih subjektov, vpletenih v dejanje, je še nekoliko višji pri naznanjenih kaznivih dejanjih posilstva (81,4 odstotki) in spolnega nasilja (84,2

odstotka). Po drugi strani naj bi bila žrtev in storilec naznanjene spolne zlorabe slabotne osebe pod vplivom alkohola v 30,8 odstotkih primerov.

Tabela 21: Omamljenost žrtve in/ali storilca pri dogodku

	Kaznivo dejanje			skupno
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
pri žrtvi	2.9%	2.6%	2.7%	2.8%
pri obeh	7.2%			3.4%
pri nobenem	89.9%	97.4%	97.3%	93.8%
skupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tabela 21 predstavi podatke o omamljenosti storilca in žrtve v času izvršitve naznanjenega kaznivega dejanja. V večini primerov naj ne bi bila omamljena niti žrtev niti storilec (skupno v 93,8 odstotku primerov). Delež je še večji kot v primeru alkohola, iz primerov tudi izhaja, da je najpogosteje uporabljena substanca za omamljanje marihuana.

Storilec

Tabela 22: Število storilcev posameznega spolnega ravnanja

	Kaznivo dejanje			skupno
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
1	93.4%	90.5%	93.0%	92.5%
2	5.3%	7.1%	7.0%	6.2%
3 ali več	1.3%	2.4%		1.2%
Skupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tabela 22 prikazuje število storilcev iz ovadbe o posameznem kaznivem dejanju. Največji delež tako znotraj posameznih kaznivih dejanj, ki naj bi bila izvršena, kot tudi skupno, predstavljajo

dejanja, ki naj bi jih izvršil en storilec (skupno v odstotkih 92,5). Spolna kazniva dejanja so bila skupno s strani dveh storilcev izvršena v 6,2 odstotkih, trije storilci ali več pa naj bi izvršili eno izmed obravnavanih spolnih kaznivih dejanj v 1,2 odstotkih primerov.

Tabela 23: Spol storilca

	Kaznivo dejanje			skupno
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
Moški	98.7%	97.6%	90.7%	96.3%
Ženski	1.3%	2.4%	9.3%	3.7%
Skupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tabela 23 prikazuje spolno sestavo ovadenih storilcev kaznivih dejanj. Kaznivo dejanje posilstva naj bi v 98,7 odstotkih zadev izvršil storilec. Ovadba zaradi spolnega nasilja je bila v 97,6 odstotkih, ovadba zaradi spolne zlorabe slabotne osebe pa v 90,7 odstotkih primerov podana zoper moškega. Delež storilk je tako znotraj posameznih dejanj kot tudi skupno zelo nizek. Skupno je bila ovadba zoper storilko podana v 3,7 odstotkih primerov.

Tabela 24: Starost storilca

	Kaznivo dejanje			Total
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
do 18 let	9.8%	5.7%	8.1%	8.3%
18 - 30 let	24.6%	8.6%	32.4%	22.6%
31 - 50 let	49.2%	51.4%	37.8%	46.6%
51 - 65 let	14.8%	25.7%	16.2%	18.0%
66 let ali več	1.6%	8.6%	5.4%	4.5%
Total	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Iz tabele 24 razberemo starost osebe, zoper katero je bila podana ovadba. Naznanjeni storilec posilstva je bil v največjem deležu primerov (v odstotkih 49,2) star med 31 in 50 let, temu pa sledi delež storilcev, starih med 18 in 30 let (v odstotkih 24,6). Tudi največ ovadenih storilcev kaznivega dejanja spolnega nasilja (v odstotkih 51,4) in storilcev spolne zlorabe slabotne osebe (v odstotkih 36,8) spada v starostno skupino med 31 in 50 let.

Tabela 25: Izobrazba storilca

	Kaznivo dejanje			skupno
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
OŠ ali manj	24.3%	8.7%	21.1%	19.0%
poklicna ali srednja šola	54.1%	43.5%	42.1%	48.1%
univerzitetna izobrazba ali več	5.4%	21.7%	15.8%	12.7%
mi mogoče ugotoviti	16.2%	26.1%	21.1%	20.3%
skupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Iz tabele 25 razberemo, da je imel največji delež ovadenih (v povprečju 48,1 odstotek) opravljeno poklicno ali srednjo šolo. Gre za 54,1 odstotek ovadenih storilcev kaznivega dejanja posilstva, 43,5 odstotkov ovadenih storilcev kaznivega dejanja spolnega nasilja in 42,1 odstotek ovadenih storilcev spolne zlorabe slabotne osebe.

Tabela 26: Storilčev zakonski stan

	Kaznivo dejanje			skupno
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
poročen	38.6%	34.6%	38.9%	37.5%
zunajzakonska zveza	22.7%	15.4%	5.6%	17.0%
ločen	4.5%	7.7%		4.5%
v zvezi	6.8%	3.8%	11.1%	6.8%
samski	25.0%	34.6%	38.9%	30.7%
drugo	2.3%	3.8%	5.6%	3.4%
skupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tabela 26 prikazuje zakonski stan storilca iz ovadbe. Storilec, ki naj bi izvršil kaznivo dejanje posilstva, je bil v največjem številu primerov (v odstotkih 38,6) poročen. Največ storilcev, ki so bili ovadeni zaradi kaznivega dejanja spolnega nasilja, je bilo ali poročenih ali samskih (vsaka izmed kategorij je bila zastopana v 34,6 odstotkih primerov). Enako velja tudi za prevladujoč zakonski

stan storilcev spolne zlorabe slabotne osebe, katere storilci so bili ali poročeni ali samski v 38,9 odstotkih primerov.

Žrtev

Tabela 27: Število žrtev kaznivega dejanja

	Kaznivo dejanje			skupno
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
Ženska	100.0%	95.2%	95.5%	97.5%
Moški		4.8%	4.5%	2.5%
skupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Med tožilskimi zavrženji pri kaznivih dejanjih posilstva ni bilo nobene žrtve moškega spola, te pa so bile pri kaznivih dejanjih spolnega nasilja (4,8%) in spolne zlorabe slabotne osebe (4,5%).

Tabela 28: Odnos žrtve in storilca pred dogodkom

	Kaznivo dejanje			skupno
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
Znanca	86.5%	78.6%	90.2%	85.4%
Neznanca	13.5%	21.4%	9.8%	14.6%
Skupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tabela 12 prikazuje, v kakšnem odnosu sta bila storilec in žrtev pred v predkazenskem postopku obravnavanim dejanjem. Odnos znanstva je bil v največjem deležu prisoten pri dejanju, ki je bilo obravnavano kot spolna zloraba slabotne osebe (v odstotkih 90,2), malo nižji, a vseeno visok, delež znanstva opazimo ovadbi zaradi kaznivega dejanja posilstva (v odstotkih 86,5), najnižji delež primerov, v katerih sta si bila žrtev in storilec že poprej znana, pa razberemo pri dejanju, ki je bilo obravnavano kot spolno nasilje (v odstotkih 78,6). Skupno naj bi spolna kazniva dejanja iz ovadb v 85,4 odstotkih izvršili žrtvam pred dogodkom poznani storilci.

Tabela 29: Vrsta poznanstva žrtve in storilca pred dogodkom

	Kaznivo dejanje			skupno
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
partnerja v intimni partnerski zvezi	32.8%	12.1%	2.8%	19.5%
občasna intimna partnerja	9.4%	6.1%	2.8%	6.8%
prijatelja	3.1%	6.1%	22.2%	9.0%
znanca (sošolca, soseda, sodelavca, ipd.)	26.6%	60.6%	55.6%	42.9%
prej v stiku (samo) prek socialnih omrežij ali zmenkarskih aplikacij	7.8%	6.1%		5.3%
ožja družinska člana (starš, sorojenci, otroci - ali ljudje ki opravljajo te vloge)	4.7%		11.1%	5.3%
širše sorodstvo	4.7%	3.0%	5.6%	4.5%
bivša intimna partnerja	10.9%	6.1%		6.8%
skupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tabela 13 razčlenjuje vrste poznanstva med žrtvijo in storilcem. Največji delež (tako znotraj kaznivih dejanj spolnega nasilja in spolne zlorabe slabotne osebe kot tudi skupno) žrtvam poznanih storilcev, ki naj bi izvršili kaznivo dejanje, je bilo znancev (sošolcev, sosedov, sodelavcev). Skupno so na drugem mestu po deležu partnerji v intimni partnerski zvezi (19,5 odstotkov primerov). Ovadbe zaradi kaznivega dejanja posilstva so bile v največjem deležu (32,8 odstotkov) vložene zoper partnerja v intimni partnerski zvezi.

Tabela 30: Vzroki žrtvine slabosti pri kaznivem dejanju spolne zlorabe slabotne osebe

duševna bolezen	7.0%
duševna zaostalost	39.5%
slabost	11.6%
drugačno stanje, zaradi katerega se ne more upirati:	41.9%
skupaj	100.0%

Tabela 30 razčlenjuje vzroke slabosti v ovadbi navedene žrtve kaznivega dejanja spolne zlorabe slabotne osebe. Domnevna žrtev je bila najpogostejše (v odstotkih 41,9) definirana kot slabotna oseba zaradi drugačnega stanja, zaradi katerega naj se ne bi mogla upirati. V 39,5 odstotkih primerov naj bi bila domnevna žrtev duševno zaostala, v 11,6 odstotkih primerov pa v stanju slabosti. Najmanjši delež ovadb predstavljajo ovadbe, v skladu s katerimi naj bi bila žrtev slabotna zaradi duševne bolezni (7 odstotkov).

Odločitev tožilstva

Tabela 31: Navedeni razlog za zavrženje ovadbe²

	Kaznivo dejanje			skupno
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
ni utemeljenega suma	77.3%	85.7%	95.5%	84.5%
izključen pregon	8.0%	4.8%	2.3%	5.6%
ni znakov kd	4.0%	9.5%	2.3%	5.0%
umik predloga za pregon	8.0%			3.7%
Drugo:	2.7%			1.2%
Skupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Iz tabele 31 razberemo razloge za zavrženje ovadbe, kot jih je v sklepu o zavrženju izrecno zapisalo tožilstvo. Tožilstva so v večini primerov (tako skupno kot znotraj posameznih kvalifikacij) ovadbe zavračala, ker ni bil podan utemeljen sum, da je bilo izvršeno po uradni dolžnosti pregonljivo kaznivo dejanje. Skupno so ta razlog navajala v 84,5 odstotkih zavrženih zadev.

² Razlog za zavrženje, ki ga v sklepu izrecno navede tožilstvo.

Tabela 32: Razlog³ za zavrženje ovadbe, kot izhaja iz sklepa

	Kaznivo dejanje			skupno
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
ni utemeljenega suma	70.7%	59.5%	68.2%	67.1%
izključen pregon	8.0%	2.4%	2.3%	5.0%
nesorazmerje med majhnim pomenom kd in posledicami preгона		2.4%		0.6%
ni znakov kd	8.0%	33.3%	25.0%	19.3%
umik predloga za pregon	9.3%			4.3%
Drugo:	4.0%	2.4%	4.5%	3.7%
skupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

V tabelo 32 smo za razliko od tabele 31 vnesli tisti razlog za zavrženje, ki v sklepu o zavrženju ni bil nujno izrecno naveden, je pa izhajal iz njegove obrazložitve. Ta razlog je bil lahko enak kot tisti, kot ga je tožilec izrecno navedel, lahko pa tudi ne. Iz tega razloga je primerov, ki so bili zavrženi zaradi nepodanosti utemeljenega suma, v tej tabeli nekoliko manj, in sicer 67,1 odstotek zavrženih zadev. V primerjavi s tabelo 37 lahko opazimo večji delež sklepov o zavrženju zaradi neizpolnenosti znakov kaznivega dejanja, ki smo ga kot resnični razlog za zavrženje spoznali v 19,3 odstotkih primerov. Slednje je bilo pomembno tudi za našo analizo primerov v drugem delu študije.

Tabela 33: Opredeljevanje tožilstva do upiranja žrtve v sklepu o zavrženju⁴

	Kaznivo dejanje			skupno
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
DA	21.1%	33.3%	30.2%	26.9%
NE	78.9%	66.7%	69.8%	73.1%
Skupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

³ Razlog za zavrženje, kot izhaja iz tožilčeve obrazložitve sklepa.

⁴ Gre za tožilčevo izpostavljenje odsotnosti upora, premajhnega, navideznega upor in podobno.

Tabela 33 prikaže, kako pogosto se je tožilstvo opredeljevalo do upora, ki ga je storilcu nudila žrtev kaznivega dejanja. Odsotnost upora, premajhen, navidezen upor in podobno je tožilstvo v obrazložitvi sklepa o zavrženju ovadbe omenjalo v splošnem v 26,9 odstotkih primerov. Znotraj posameznih kvalifikacij se je tožilstvo do upora najpogosteje opredeljevalo, kadar so dejanje obravnavali pod plaščem spolnega nasilja (v 33,3 odstotkih primerov).

3. Sodne odločbe

V analizo smo od okrožnih sodišč prejeli skupno 162 zadev, od tega je bilo 187 sodnih odločb, ki so se nanašale na 131 kaznivih dejanj. Za posamezno kaznivo dejanje smo od okrožnega sodišča lahko dobili več sodnih odločb, saj so nam posredovali tako prvo- kot tudi drugostopenjske odločitve ter odločitve Vrhovnega sodišča. Od vseh primerov jih je 51 (38,9%) zajemalo kaznivo dejanje posilstva, 48 (36,6%) kaznivo dejanje spolnega nasilja in 32 (24,4%) kaznivo dejanje spolne zlorabe slabotne osebe.

Tabela 34: Prejete in analizirane zadeve po sodiščih

		Kaznivo dejanje			Skupno
		posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
Celje	Število odločb	8	6	9	23
	% odločb glede na kaznivo dejanje	10,9%	9,2%	18,4%	12,3%
	Število primerov	7	5	5	17
	% primerov glede na kaznivo dejanje	13,7%	10,4%	15,6%	12,9%
Koper	Število odločb	12	5	5	22
	% glede na kaznivo dejanje	16,4%	7,6%	10,2%	11,8%
	Število primerov	8	5	3	16
	% primerov glede na kaznivo dejanje	15,6%	10,4%	9,4%	12,2%
Kranj	Število odločb	7	3	5	15
	% glede na kaznivo dejanje	5,1%	4,6%	10,2%	8,0%
	Število primerov	5	3	2	10
	% primerov glede na kaznivo dejanje	9,8%	6,3%	6,2%	7,6%
Krško	Število odločb	3	2	2	7
	% glede na kaznivo dejanje	0,4%	3,1%	4,1%	3,7%
	Število primerov	2	2	1	5
	% primerov glede na kaznivo dejanje	3,9%	4,2%	3,1%	3,8%
Ljubljana	Število odločb	13	18	10	41
	% glede na kaznivo dejanje	17,8%	27,7%	20,4%	21,9%
	Število primerov	10	11	8	29
	% primerov glede na kaznivo dejanje	19,6%	22,9%	25%	22,1%
Maribor	Število odločb	8	7	7	22

	% glede na kaznivo dejanje	10,9%	10,8%	14,3%	11,8%
	Število primerov	5	6	4	15
	% primerov glede na kaznivo dejanje	9,8%	12,5%	12,5%	11,5%
Murska Sobota	Število odločb	6	9	6	21
	% glede na kaznivo dejanje	8,2%	13,8%	12,2%	11,2%
	Število primerov	4	6	4	14
	% primerov glede na kaznivo dejanje	7,8%	12,5%	12,5%	10,7%
Nova Gorica	Število odločb	7	3	3	13
	% glede na kaznivo dejanje	5,1%	4,6%	6,1%	6,9%
	Število primerov	3	2	3	8
	% primerov glede na kaznivo dejanje	5,9%	4,2%	9,4%	6,1%
Novo mesto	Število odločb	3	4	1	8
	% glede na kaznivo dejanje	0,4%	6,2%	2,0%	4,3%
	Število primerov	3	3	1	7
	% primerov glede na kaznivo dejanje	5,9%	6,3%	3,1%	5,3%
Ptuj	Število odločb	2	3	1	6
	% glede na kaznivo dejanje	0,3%	4,6%	2,0%	3,2%
	Število primerov	1	2	1	4
	% primerov glede na kaznivo dejanje	1,9%	4,2%	3,1%	3,1%
Slovenj Gradec	Število odločb	4	5	0	9
	% glede na kaznivo dejanje	0,5%	7,7%		4,8%
	Število primerov	3	3	0	6
	% primerov glede na kaznivo dejanje	5,9%	6,3%		4,6%
Število odločb		73	65	49	187
Število primerov		51	48	32	131
% glede na skupno število odločb		39,0%	34,8%	26,2%	100,0%
% glede na skupno število primerov		38,9%	36,6%	24,4%	100,0%

Največ sodnih odločb in tudi največ primerov je obravnavalo Okrožno sodišče v Ljubljani, sledili sta Okrožni sodišči v Celju in Kopru.

Po posameznih kaznivih dejanjih je za kaznivo dejanje posilstva največ odločb in največ primerov obravnavalo Okrožno sodišče v Ljubljani, sledilo je okrožno sodišče v Kopru in okrožno sodišče v Celju. Tudi za kaznivo dejanje spolnega nasilja je največ odločb in največ primerov obravnavalo Okrožno sodišče v Ljubljani, sledita pa mu Okrožni sodišči v Mariboru in Murski soboti. Pri

kaznivem dejanju spolne zlorabe slabotne osebe je največ odločb in največ primerov ravno tako obravnavalo Okrožno sodišče v Ljubljani, sledita pa mu Okrožni sodišči v Mariboru in Celju.

Na ravni sodišč smo razpolagali z vsemi pravnomočnimi odločitvami, s katerimi se je postopek na sodišču zaključil, tako na ravni sklepov kot tudi na ravni sodb. Nekatere posredovane odločbe so bile anonimizirane, vendar smo ocenili, da lahko kljub določenim manjkajočim podatkom (predvsem o značilnostih storilca ali žrtve) tudi te odločbe analiziramo v kvalitativnem smislu in v tistih delih, ki omogočajo kvantitativno analizo.

V zvezi s sodnimi odločitvami nas je pri kvantitativni analizi za posamezna kazniva dejanja zanimalo:

- osnovni statistični podatki
- podatki o postopkih
- okoliščine kaznivega dejanja
- značilnosti storilca
- značilnosti oškodovanca
- odločitev na prvi stopnji
- odločitev na drugi stopnji
- sankcija.

V nadaljevanju predstavljamo osnovne rezultate kvantitativne analize zavrženj na ravni tožilstva.

Osnovno

Tabela 35: Odločitev v zadevi s sodbo ali sklepom

	Kaznivo dejanje			skupaj
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
sklep	21.2%	11.3%	26.5%	18.7%
sodba	78.8%	88.7%	73.5%	81.3%
skupaj	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Iz tabele 35 razberemo, kakšne vrste odločb so sodišča izdajala. Skupno so v zadevi največkrat odločila z izdajo sodbe (v 81,3 odstotkih primerov), medtem ko je delež sklepov manjši (v 18,7 odstotkih primerov je bil kazenski postopek končan z izdajo sklepa). Razmerje je podobno tudi znotraj posameznih kaznivih dejanj, zaradi katerih je kazenski postopek tekel.

Tako je o obstoju oziroma neobstoju kaznivega dejanja posilstva in kazenske odgovornosti zanj sodišče v 78,8 odstotkih primerov, spolnega nasilja v 88,7 odstotkih primerov, spolne zlorabe pa v 73,5 odstotkih primerov odločilo s sodbo.

Tabela 36: Vrsta sodbe

	Kaznivo dejanje			skupaj
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
oprostilna sodba	7.3%	10.6%	12.0%	9.7%
obsodilna sodba	78.0%	78.7%	84.0%	79.6%
zavrnilna sodba	14.6%	8.5%	4.0%	9.7%
obsodilna in zavrnilna sodba		2.1%		0.9%
skupaj	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Iz tabele 36 razberemo, kakšna so razmerja med posameznimi vrstami sodnih odločb; meritornima in procesno. Sodišče je skupno v največjem deležu izreklo obsodilno sodbo (79,6 odstotkov primerov). Sledita oprostilna in zavrnilna sodba, ki sta bili obe izrečeni v 9,7 odstotkih primerov. Znotraj očitane kaznivega dejanja posilstva je bilo izdanih 78 odstotkov obsodilnih sodb, znotraj očitane kaznivega dejanja spolnega nasilja 78,7 odstotkov obsodilnih sodb, znotraj očitane spolne zlorabe slabotne osebe pa 84 odstotkov obsodilnih sodb.

Tabela 37: Obrazloženost sodbe

	Kaznivo dejanje			Skupaj
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
DA	56.1%	44.7%	52.0%	50.4%
NE	43.9%	55.3%	48.0%	49.6%
Skupaj	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tabela 37 odgovori na vprašanje, ali je bila sodba prvostopenjskega sodišča obrazložena. Opazimo lahko, da sta delež obrazloženih in delež neobrazloženih sodb primerljiva; obrazložene odločbe skupno predstavljajo 50,4 odstotkov sodb, medtem ko je neobrazloženih 49,6 odstotkov. Sodbe, ki so obravnavale dejanje, ki je bilo ali naj bi bilo posilstvo ali spolna zloraba slabotne osebe, so bile večkrat obrazložene kot neobrazložene (v odstotkih 56,1 in 52), medtem ko so bile odločbe glede storilcu očitane spolnega nasilja v več primerih neobrazložene (v odstotkih 55,3).

Tabela 38: Obrazloženost obsodilnih sodb

	Obsodilna sodba	Druge vrste sodb	Vse vrste sodb
DA	53,2%	36,0%	49,6%
NE	46,8%	64%	50,4%

Ko podrobneje pogledamo samo obsodilne sodbe ugotovimo, da je delež obrazloženih obsodilnih sodb vendarle večji od deleža obrazloženih ostalih vrst sodb, vendar še vedno znaša okoli polovice vseh odločitev (53,2%).

Neobrazloženost sodb, ki v zadnjih letih kot posledica različnih sprememb procesne zakonodaje narašča, je lahko težavna z vidika naknadne preverbe razlogovanja sodišča. Tudi za potrebe naše analize so neobrazložene sodbe, še posebej oprostilne in zavrnilne, ki so neobrazložene kar v 64% primerov, predvsem v kvalitativnem delu študije predstavljajo težavo in nepremostljivo oviro pri natančni analizi.

Tabela 39: Vrsta sklepa, ki ga je izdalo prvostopenjsko sodišče

	Kaznivo dejanje			skupaj
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
sklep o ustavitvi preiskave	63.6%		44.4%	42.3%
sklep o ustavitvi postopka	18.2%	66.7%	11.1%	26.9%
sklep o uvedbi varnostnega ukrepa	9.1%	33.3%	22.2%	19.2%
sklep o zavrženju predloga za izrek varnostnega ukrepa	9.1%			3.8%
sklep o zavrženju obtožbe			11.1%	3.8%
sklep o izreku vzgojnega ukrepa			11.1%	3.8%
skupaj	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tabela 39 prikazuje vrste sklepov, ki so jih izdala prvostopenjska sodišča. Skupno opazimo največji delež sklepov o ustavitvi preiskave, ki so bili izdani v 42,3 odstotkih primerov. Sledijo jim sklepi o ustavitvi postopka (v 26,9 odstotkih primerov) in sklepi o uvedbi varnostnega ukrepa (v 19,2 odstotkih primerov).

Tabela 40: Časovna okna med dogodkom in začetkom kazenskega postopka ter njegovimi posameznimi fazami do prvostopenjske sodne odločbe

Kaznivo dejanje		Število dni med datumom dogodka in datumom ovadbe	Število dni med datumom ovadbe in datumom obtožnice ⁵	Število dni med datumom ovadbe in datumom sodne odločbe ⁶	Število dni med datumom dogodka in datumom prvostopenjske sodne odločbe
Posilstvo	Povprečje	8.67	545.30	1663.09	990.31
	Minimum	0	21	84	74
	Maksimum	52	2102	5476	5477
Spolno nasilje	Povprečje	11.13	258.90	766.10	734.07
	Minimum	0	24	135	61
	Maksimum	81	860	1800	1800
Spolna zloraba slabotne osebe	Povprečje	7.00	467.00	1064.75	815.45
	Minimum	1	185	281	96
	Maksimum	14	672	1878	1609
Skupno	Povprečje	9.40	412.92	1208.56	848.73
	Minimum	0	21	84	61
	Maksimum	81	2102	5476	5477

Tabela 40 prikazuje število dni, ki so potekali med trenutkom izvršitve kaznivega dejanja ter njegovimi posameznimi fazami. Policiji je bil sum izvršitve preučevanih kaznivih dejanj (kazenska ovadba) v povprečju naznanjen po 9,40 dneh od dogodka. Obtožnico je državni tožilec vložil v povprečju v 412,92 dneh po tem, ko je policija prejela kazensko ovadbo. Prvostopenjsko sodišče je sodbo v povprečju izdalo v 1208,56 dneh od prejema ovadbe in v 848,73 od samega dogodka. Navidezno protislovje pojasnjujemo z različnim skupnim številom primerov, pri katerih je bilo moč odbrati relevantne časovne točke. Datum ovadbe smo namreč lahko razbrali v veliko manjšem številu sodnih odločb, medtem ko je bil datum dogodka navadno zabeležen.

⁵ Iz statistike smo izločili primer, ki je kvantitativno izrazilo odstopal od preostalih, in bi rezultate občutno spremenil.

⁶ Iz statistike smo izločili primer, ki je kvantitativno izrazilo odstopal od preostalih, in bi rezultate občutno spremenil.

Tabela 41: Časovna okna med obtožnico in sodno odločbo prvoinstanjskega, drugostopenjskega in Vrhovnega sodišča

Kaznivo dejanje		Število dni med datumom obtožnice in drugostopenjske sodne odločbe	Število dni med datumom obtožnice in sodne odločbe Vrhovnega sodišča	Število dni med datumom prvoinstanjske in drugostopenjske sodne odločbe
posilstvo	Število primerov	15	4	15
	Povprečje	1005.80	849.25	191.33
	Minimum	172	395	71
	Maksimum	5137	1138	485
spolno nasilje	Število primerov	14	1	12
	Povprečje	719.50	781.00	240.58
	Minimum	153	781	50
	Maksimum	2528	781	962
spolna zloraba slabotne osebe	Število primerov	6	2	6
	Povprečje	1166.17	1561.50	501.67
	Minimum	518	1060	212
	Maksimum	2557	2063	1652
Skupno	Število primerov	35	7	33
	Povprečje	918.77	1043.00	265.67
	Minimum	153	395	50
	Maksimum	5137	2063	1652

Tabela 41 pokaže, da je od vložitve obtožnice do sodne odločitve prvoinstanjskega sodišča v povprečju minilo 918,77 dni, med obtožnico in odločitvijo drugostopenjskega sodišča pa 1043 dni. Drugostopenjsko sodišče je svojo odločitev v povprečju sprejelo v 265,67 dneh, Vrhovno sodišče pa v 563,86 dneh od odločitve prvoinstanjskega sodišča.

Tabela 42: Ovaditelj kaznivega dejanja

	Kaznivo dejanje			Skupno
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
žrtev	81.8%	69.2%	70.0%	75.6%
starši ali skrbniki žrtve		15.4%		4.4%
institucija (šola, zdravstveni dom, ipd.)	13.6%		30.0%	13.3%

družina	4.5%	7.7%		4.4%
drugi obsojenci		7.7%		2.2%
Skupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Iz tabele 42 razberemo, da je kaznivo dejanje posilstva v 81,8 odstotkih primerov naznanila domnevna žrtev, v 13,6 odstotkih primerov institucija, v 4,5 odstotkih primerov pa (žrtvin) družinski član. Sum izvršitve kaznivega dejanja spolnega nasilja je v 69,2 odstotkih primerov policiji sporočila žrtev, v 15,4 odstotkih primerov njeni starši ali skrbniki, v 7,7 odstotkih primerov pa drugi družinski člani ali obsojenci. Ovadbo zaradi spolne zlorabe slabotne osebe je v 70 odstotkih primerov podala žrtev, v 30 odstotkih primerov pa institucija.

Tabela 43: Javnost prvostopenjske obravnave

	Kaznivo dejanje			Skupno
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
javnost	41.9%	37.0%	26.3%	36.4%
javnost izključena	54.8%	59.3%	68.4%	59.7%
javnost delno izključena	3.2%	3.7%	5.3%	3.9%
Skupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tabela 43 predstavi, v kolikšnem odstotku primerov je bila glavna obravnava pred prvostopenjskim sodiščem javna, v kolikšnem pa je bila javnost deloma ali popolnoma izključena. Obravnava je bila največkrat tajna, kadar je obtožba storilca bremenila posilstva (41,9 odstotkov primerov), medtem ko je bila v primeru spolne zlorabe slabotne osebe obravnava zaprta za javnost le v 26,3 odstotkih primerov. V splošnem lahko sklenemo, da so obravnave obravnavanih spolnih kaznivih dejanj povečini (59,7 odstotkov) javne, v 36,4 odstotkih primerov tajne, delne izključitve pa se sodišča poslužujejo v zelo skopem številu primerov (3,9 odstotkov).

Tabela 44: Imenovanje izvedenca

	Kaznivo dejanje			Total
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
ni bil imenovan izvedenec	50.0%	60.0%	6.3%	41.9%
izvedenec medicine	3.8%			1.6%
izvedenec psihiatrije	23.1%	25.0%	50.0%	30.6%
izvedenec psihologije	3.8%			1.6%

izvedenci medicine, psihiatrije in psihologije	3.8%			1.6%
izvedenca psihiatrije in psihologije	3.8%	5.0%	18.8%	8.1%
izvedenci psihiatrije, psihologije in druge stroke			6.3%	1.6%
izvedenci medicine, psihiatrije in druge vede			6.3%	1.6%
izvedenca medicine in psihiatrije	11.5%	5.0%	6.3%	8.1%
izvedenca psihiatrije in druge stroke			6.3%	1.6%
izvedenci medicine, psihiatrije, psihologije in druge stroke		5.0%		1.6%
Total	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tabela 44 odgovarja na vprašanje, kako pogosto sodišča v postopkih zaradi obravnavanih spolnih kaznivih dejanj imenujejo izvedence, in v kateri stroki so ti podkovani. Sodišča so brez pomoči izvedenčevega znanja odločila v 50 odstotkih primerov, ki so tekli zaradi kaznivega dejanja posilstva, 60 odstotkih primerov, ki so obravnavali spolno nasilje, in le 6,3 odstotkih primerov, v katerih je obtožba očitala spolno zlorabo slabotne osebe. V splošnem se je sodišče na izvedenčeve ekspertize oprlo v 58 odstotkih primerov. V skupnem seštevku je sodišče največkrat, v 30,6 odstotkih primerov, imenovalo izvedenca psihiatrije. Tabela prikazuje tudi deleže postopkov, v katerih sta nastopala dva ali več izvedencev različnih strok.

Okoliščine kaznivega dejanja

Tabela 45: Modalitete kaznivega dejanja posilstva

	Število primerov	Odstotek primerov med temi dejanji
170/I: osnovno KD	41	80.4
170/II: kvalificirano - posebej grozovito, poniževalno, več oseb ali nad zaprtimi osebami	6	11.8
170/III: grožnja zoper čast in dobro ime ali premoženjska škoda	4	7.8
Skupaj	51	100.0

Iz tabele 45 razberemo modalitete kaznivega dejanja posilstva. Največji delež (80,4 odstotki) dejanj, ki so jih obravnavala sodišča, je bil uvrščen v osnovno obliko kaznivega dejanja posilstva, delež kvalificiranih je precej nižji (11,8 odstotkov), še nekoliko nižji od tega pa je delež kvalifikacij z grožnjo zoper čast in dobro ime ali veliko premoženjsko škodo (v odstotkih 7,8).

Tabela 46: Modalitete kaznivega dejanja spolnega nasilja

	Število primerov	Odstotek primerov med temi dejanji
171/I: spolno ravnanje	50	90.9
171/II: kvalificirano - posebej grozovito, poniževalno, več oseb ali nad zaprtimi osebami	3	5.5
171/III: grožnja zoper čast in dobro ime ali premoženjska škoda	2	3.6
Skupaj	55	100.0

Iz tabele 46 razberemo modalitete kaznivega dejanja spolnega nasilja. Največji delež (90,9 odstotkov) dejanj, ki so bila ali naj bi bila izvršena, je bil uvrščen v osnovno obliko kaznivega dejanja spolnega nasilja, delež kvalificiranih je precej nižji (5,5 odstotkov), še nekoliko nižji od tega pa je delež kvalifikacij z grožnjo zoper čast in dobro ime ali premoženjsko škodo (v odstotkih 3,6).

Tabela 47: Modalitete kaznivega dejanja spolne zlorabe slabotne osebe

	Število primerov	Odstotek primerov med temi dejanji
172/I: spolno občevanje ali drugo spolno dejanje	33	97.1
172/II: drugače prizadane spolno nedotakljivost	1	2.9
Skupaj	34	100.0

Iz tabele 47 razberemo modalitete kaznivega dejanja spolne zlorabe slabotne osebe. Največji delež (97,1 odstotek) dejanj, ki so bila ali naj bi bila izvršena, je bil uvrščen v osnovno obliko kaznivega dejanja spolne zlorabe slabotne osebe, medtem ko je bil delež spolnih ravnanj, ki so kako drugače kot s spolnim občevanjem ali drugim spolnim ravnanjem prizadela spolno nedotakljivost nizek (v odstotkih 2,9).

Tabela 48: Kraj izvršitve spolnega kaznivega dejanja

	Kaznivo dejanje			Skupno
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
zasebni prostori	66.7%	55.6%	59.4%	60.8%
javni prostori (bar, gostilna)	16.7%	15.6%	6.3%	13.6%
javna prireditve		2.2%		0.8%
urbana površina (ulica, cesta, središče vasi)	8.3%	13.3%	12.5%	11.2%
naravna površina (gozd, travnik)	4.2%		9.4%	4.0%
prek telekomunikacijskih sredstev	4.2%	6.7%		4.0%
zasebni prostori in naravna površina			6.3%	1.6%
bolnišnična soba/ psihiatrični oddelek/ zapor		2.2%	6.3%	2.4%
zasebni in javni prostori		2.2%		0.8%
javna prevozna sredstva in urbana površina		2.2%		0.8%
Skupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

V tabeli 48 opazimo, da naj bi bila v obtožnici očitana kazniva dejanja posilstva, spolnega nasilja in spolne zlorabe slabotne osebe v več kot polovici primerov (60,8 odstotkov) izvršena v zasebnih prostorih. Pri posameznih kaznivih dejanjih je ta delež nekoliko višji pri posilstvih (66,7odstotkov), sledi spolna zloraba slabotne osebe (59,4 odstotkov) in spolno nasilje (55,6 odstotkov). Zasebnim prostorom na drugem mestu po skupnem seštevku vseh kaznivih dejanj sledijo javni prostori v 13,6 odstotkov zadev, tretja najpogostejša lokacija pa je bila urbana površina v 11,2 odstotka primerov.

Tabela 49: Vrsta zasebnega prostora izvršitve spolnega kaznivega dejanja

	Kaznivo dejanje			Skupno
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
na domu žrtve	18.5%	17.6%	5.9%	14.8%
na domu storilca	18.5%	11.8%	11.8%	14.8%
na skupnem domu žrtve in storilca	22.2%	23.5%	17.6%	21.3%
na domu tretje osebe			11.8%	3.3%
v ali na vozilu storilca	14.8%	23.5%	5.9%	14.8%
v ali na vozilu žrtve	7.4%	5.9%		4.9%
v ali na vozilu tretje osebe	3.7%			1.6%
soba v domu za ostarele	3.7%	5.9%	5.9%	4.9%
na domu žrtve, vozilu obeh, žrtve ter storilca	3.7%			1.6%

soba gostišča, hotela	3.7%		5.9%	3.3%
zapuščeni prostori, kleti, hodniki, hlevi	3.7%	5.9%	23.5%	9.8%
počitniška hiša, zidanica		5.9%	11.8%	4.9%
Skupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tabela 49 razčlenjuje zasebne prostore, v katerih je oziroma naj bi bilo kaznivo dejanje izvršeno. Če naj bi bilo oziroma je bilo v zasebnih prostorih izvršeno posilstvo, je šlo v največjem deležu (22,2 odstotka) za skupni dom žrtve in storilca, temu pa sledita dom žrtve in dom storilca v 18,5 odstotkov primerov. Med kraji očitane izvršitve spolnega nasilja je šlo največkrat za skupni dom storilca in žrtve ter vozilo storilca (oboje v 23,5 odstotkov primerov). Spolno zlorabo slabotne osebe naj bi storilec po obtožbi največkrat izvršil v zapuščenih prostorih (23,5 odstotkov) in na skupnem domu storilca in žrtve (17,6 odstotkov). Skupno je bil oziroma naj bi bil najpogostejši kraj vseh omenjenih kaznivih dejanj skupni dom storilca in žrtve (v 21,3 odstotkih primerov).

Tabela 50: Čas izvršitve spolnega kaznivega dejanja

	Kaznivo dejanje		
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe
dopoldne	7.7%	8.3%	3.7%
popoldne	12.8%	19.4%	14.8%
zvečer	25.6%	25.0%	11.1%
ponoči	18%	22.2%	40.7%
ni mogoče razbrati	28.2%	22.2%	25.9%
zvečer in ponoči ⁷	7.7%		3.7%
popoldne, zvečer in ponoči		2.8%	
Skupno	100.0%	100.0%	100.0%

Tabela 50 prikazuje čas izvršitve spolnega kaznivega dejanja. Kaznivo dejanje posilstva je bilo oziroma naj bi bilo, največkrat, v 25,6 odstotkih primerov, izvršeno v večernem času (od osemnajste do štiriindvajsete ure). Do spolnega nasilja je oziroma naj bi po obtožbi največkrat prišlo v večernih urah (v 25 odstotkih primerov) in ponoči, to je med polnočjo in šesto uro zjutraj, (v 22,2 odstotka primerov). Pri spolnih zlorabah slabotne osebe nočni čas po pogostosti še bolj izstopa (40, 7 odstotkov primerov). Raziskovalci sicer v 28,2 odstotka primerov časa izvršitve iz različnih vzrokov, denimo neobrazloženosti ali anonimizacije sodbe, nismo mogli razbrati.

⁷ Ta kategorija in njej podobne zajemajo primere, ko je bilo izvršitvenih ravnanj več in so se odvijala v različnih časovnih obdobjih.

Tabela 51: Povezanost obravnavanega (očitanega) kaznivega dejanja z drugim kaznivim dejanjem

	Kaznivo dejanje			Skupno
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
DA	43.1%	39.6%	18.8%	36.0%
NE	56.9%	60.4%	81.3%	64.0%
Skupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tabela 51 odgovarja na vprašanje, ali je bilo posilstvo, spolno nasilje oziroma spolna zloraba povezana s kakšnim drugim kaznivim dejanjem. Povezanost pomeni bodisi, da je v istem postopku sodišče obravnavalo še neko drugo ravnanje z zakonskimi znaki drugega kaznivega dejanja, bodisi da je drugo sodišče oziroma drug organ obravnaval z obravnavanim spolnim ravnanjem povezano ravnanje z zakonskimi znaki kaznivega dejanja. Zatrjevano kaznivo dejanje posilstva je bilo v 43,1 odstotkih primerov povezano z drugim kaznivim dejanjem, kaznivo dejanje spolnega nasilja v 39,6 odstotkih primerov, kaznivo dejanje spolne zlorabe slabotne osebe pa v najmanjšem številu primerov, to je v 18,8 odstotkih.

Tabela 52: Alkoholiziranost žrtve in/ali storilca pri dogodku

	Kaznivo dejanje			skupaj
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
pri storilcu	11.4%	6.8%	9.4%	9.2%
pri žrtvi	9.1%		25.0%	10.0%
pri obeh	6.8%	4.5%	18.8%	9.2%
pri nobenem	2.3%			0.8%
ni navedeno	70.5%	88.6%	46.9%	70.8%
skupaj	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tabela 52 predstavi podatke o alkoholiziranosti storilca in žrtve v času izvršitve očitane kaznivega dejanja. Raziskovalci v veliki večini primerov nismo mogli razbrati podatka o alkoholiziranosti relevantnih subjektov (skupno v kar 70,8 odstotkih primerov). V večini primerov to pomeni, da alkohol ni bil prisoten, saj je malo verjetno, da se sodišče do alkoholiziranega storilca ali žrtve ne bi opredelilo. To pomeni, da pri nekaj manj kot treh četrtinah (72,8 odstotka) primerov niti storilec, niti žrtev nista pod vplivom alkohola. Sicer pa je smo alkohol v največjem številu primerov (10 odstotkov) zaznali pri domnevni žrtvi. Nekoliko manj

(9,2 odstotka) je primerov, v katerih je bil alkoholiziran domnevni storilec ali pa sta bila alkoholizirana oba.

Tabela 53: Omamljenost žrtve in/ali storilca pri dogodku

	Kaznivo dejanje			skupno
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
pri storilcu	4.7%	2.2%		2.5%
pri žrtvi			10.0%	2.5%
pri obeh		2.2%	3.3%	1.7%
pri nobenem	4.7%	2.2%		2.5%
ni navedeno	90.7%	93.3%	86.7%	90.7%
skupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tabela 53 predstavi podatke omamljenosti zaradi drog pri storilcu in žrtvi v času izvršitve očitane kaznivega dejanja. Raziskovalci v veliki večini primerov nismo mogli razbrati podatka o omamljenosti relevantnih subjektov (skupno v kar 90,7 odstotkih primerov). To v večini primerov znova pomeni, da omamljenost ni bila prisotna, saj je malo verjetno, da se sodišče do tega ne bi opredelilo. Sicer pa so odstotki primerov, v katerih je bila omamljena bodisi domnevna žrtev, bodisi domnevni storilec, bodisi nobeden izmed njiju, enaki (2,5 odstotkov primerov).

Storilec

Tabela 54: Število storilcev spolnega kaznivega dejanja v posameznem primeru

	Kaznivo dejanje			skupaj
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
1	90.2%	98.0%	87.9%	92.5%
2	3.9%		12.1%	4.5%
3 ali več	5.9%	2.0%		3.0%
skupaj	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tabela 54 prikazuje število storilcev posameznih kaznivih dejanj za posamezne primere. Največji delež tako znotraj posameznih kaznivih dejanj, ki so jih obravnavala sodišča, kot tudi skupno,

predstavljajo dejanja, ki jih je oziroma naj bi jih izvršil en storilec (skupno v odstotkih 92,5). Spolna kazniva dejanja so bila skupno s strani dveh storilcev izvršena v 4,5 odstotkih, trije ali več storilcev pa so oziroma naj bi izvršili eno izmed obravnavanih spolnih kaznivih dejanj v 3 odstotkih primerov.

Tabela 55: Spol storilca

	Kaznivo dejanje			Skupaj
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
Moški	100.0%	98.0%	97.1%	98.5%
Ženski		2.0%	2.9%	1.5%
Skupaj	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tabela 55 prikazuje spolno sestavo storilcev kaznivih dejanj. Za kaznivo dejanje posilstva je bil običajno obravnavan storilec, medtem ko je bila 2 odstotkih primerov spolnega nasilja in 2,9 odstotkih primerov spolne zlorabe slabotne osebe za kaznivo dejanje obravnavana storilka.

Tabela 56: Starost storilca

	Kaznivo dejanje			skupaj
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
do 18 let	3.7%		5.3%	2.8%
18 - 30 let	44.4%	53.8%	31.6%	44.4%
31 - 50 let	40.7%	38.5%	36.8%	38.9%
51 - 65 let	11.1%	7.7%	10.5%	9.7%
66 let ali več			15.8%	4.2%
skupaj	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Iz tabele 56 razberemo storilčevo starost. Storilec, ki ga je sodišče obravnavalo za kaznivo dejanje posilstva, je bil v največjem deležu primerov (v odstotkih 44,4) star med 18 in 30 let, temu pa sledi delež storilcev, starih med 31 in 50 let (v odstotkih 40,7). Največji delež obravnavanih storilcev kaznivega dejanja spolnega nasilja (v odstotkih 53,8) je bilo starih med 18 in 30 let, največji delež storilcev spolne zlorabe slabotne osebe pa med 31 in 50 let (v odstotkih 36,8).

Tabela 57: Izobrazba storilca

	Kaznivo dejanje			Skupno
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
OŠ ali manj	27.8%	27.0%	31.8%	28.4%
poklicna ali srednja šola	66.7%	56.8%	40.9%	56.8%
univerzitetna izobrazba ali več	2.8%	2.7%	13.6%	5.3%
mi mogoče ugotoviti	2.8%	13.5%	13.6%	9.5%
skupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Iz tabele 57 razberemo, da je imel največji delež storilcev, ki so jih obravnavala sodišča, opravljeno poklicno ali srednjo šolo. Gre za 66,7 odstotkov storilcev kaznivega dejanja posilstva, 56,8 odstotkov storilcev kaznivega dejanja spolnega nasilja in 40,9 odstotkov storilcev spolne zlorabe slabotne osebe.

Tabela 58: Zakonski stan storilca

	Kaznivo dejanje			Total
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
poročen	25.0%	26.5%	30.4%	26.9%
zunajzakonska zveza	25.0%	23.5%	21.7%	23.7%
ločen	11.1%		8.7%	6.5%
samski	38.9%	50.0%	39.1%	43.0%
Total	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tabela 58 prikazuje zakonski stan storilca. Storilec, ki so ga sodišča obravnavala za kaznivo dejanje posilstva, je bil v največjem številu primerov (v odstotkih 38,9) samski, medtem ko je bilo tako poročenih kot v zunajzakonski zvezi 25 odstotkov storilcev. Največji delež storilcev, ki s njih sodišča obravnavala za kaznivo dejanje spolnega nasilja, je bil prav tako samskih (v odstotkih 50). Enako velja tudi za prevladujoč zakonski stan storilcev spolne zlorabe slabotne osebe. Ti so bili samski v 39,1 odstotkih primerov.

Gledano z vidika celote pa delež oseb, ki so v zakonski ali zunajzakonski zvezi in so obravnavani kot storilci kaznivih dejanj spolne kriminalitete presega delež samskih oseb, kar daje manj uveljavljeno sliko o povprečnem storilcu kaznivega dejanja.

Žrtev

Tabela 59: Število žrtev posameznega kaznivega dejanja

	Kaznivo dejanje			Skupno
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
1	96.2%	100.0%	97.0%	97.7%
2	3.8%		3.0%	2.3%
Skupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Iz tabele 59 razberemo, da je bila žrtev kaznivega dejanja posilstva, spolnega nasilja in spolne zlorabe slabotne osebe najpogosteje ena sama. V odstotkih ta pri kaznivem dejanju posilstva znaša 96,2 odstotkov, pri spolnem nasilju 100 odstotkov, pri spolni zlorabi slabotne osebe pa 97 odstotkov, največje število žrtev pa predstavljata dve žrtvi.

Tabela 60: Spol žrtve

	Kaznivo dejanje			Skupaj
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
Moški	3.8%	6.1%	12.1%	6.7%
Ženski	96.2%	93.9%	87.9%	93.3%
Skupaj	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tabela 60 prikazuje spol žrtve. Ta je bil v največjem deležu obravnavanih primerov posilstva (96,2 odstotka), spolnega nasilja (93,9 odstotkov) in spolne zlorabe slabotne osebe (87,9 odstotkov) ženski. Skupno so bile žrtve obravnavanih spolnih kaznivih dejanj ženskega spola v 93,3 odstotkih primerov.

Tabela 61: Starost žrtve v primerih, ko jo je bilo mogoče zanesljivo oceniti

	Kaznivo dejanje			Skupaj
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
do 18 let	77.8%	40.0%	75.0%	71.0%
18 - 30 let	5.6%			3.2%
31 - 50 let	11.1%	20.0%	25.0%	16.1%
51 - 65 let		20.0%		3.2%

66 let ali več	5.6%	20.0%		6.5%
Skupaj	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Iz tabele 61 razberemo starost žrtev kaznivega dejanja, v primerih, ko jo je bilo mogoče oceniti. To je bilo najpogosteje takrat, ko je sodišče za žrtev zapisalo, da je mladoletna, v ostalih primerih pa bolj kot ne izjemoma. Kar 79 odstotkov primerov je bilo takšnih, ko zanesljiva ocena ni bila mogoča. Žrtev kaznivega dejanja posilstva, ki ga je sodišče obravnavalo, je bila v največjem deležu primerov (v kar odstotkih 77,8) mladoletna, to je stara med 15 in 18 leti. Podobno velja tudi za spolno nasilje in spolno zlorabo slabotne osebe; za prvo skupino primerov znaša v odstotkih 40, za drugo pa 71.

Bolj zanesljiva je zato naslednja tabela, pri kateri smo polnoletnost žrtve domnevali v vseh primerih, ko žrtev ni bila izrecno opisana kot mladoletna. Zdi se namreč dokaj prepričljiva domneva, da bi sodišče to izpostavilo pri pisanju kot pomemben in za odločitev relevanten podatek.

Tabela 62: Mlado/polno-letnost žrtve

	Kaznivo dejanje			Skupaj
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
do 18 let	27,5%	9,6%	18,6%	16,4%
nad 18 let	72,5%	90,4%	81,4%	83,6%
Skupaj	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

V tabeli 62 se nam tako pokaže realnejša slika, v kateri je sicer delež mladoletnih, še posebej pri kaznivem dejanju posilstva še vedno zelo velik, a bolj realen in razumljiv.

Drugih demografskih podatkov za žrtve brez velike mere subjektivnega vrednotenja ne moremo utemeljeno prikazati prav zaradi bistveno manjše ravni podatkov, ki jih je o žrtvi mogoče razbrati iz odločitev sodišča in velikega števila žrtev, ki jih ni mogoče umestiti v statistiko, zaradi česar preostale enote gotovo niso reprezentativne za celoto.

Tabela 63: Odnos žrtve in storilca pred dogodkom

	Kaznivo dejanje			skupaj
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
znanca	86.1%	91.7%	68.4%	83.5%
neznanca	13.9%	8.3%	31.6%	16.5%
skupaj	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tabela 63 prikazuje, v kakšnem odnosu sta bila storilec in žrtev pred v kazenskem postopku obravnavanim dejanjem. Odnos znanstva je bil v največjem deležu prisoten pri dejanju, ki je bilo v obtožbi kvalificirano kot spolno nasilje (v odstotkih 91,7), malo nižji delež znanstva opazimo pri storilcu očitnemu kaznivem dejanju posilstva (v odstotkih 86,1), najnižji delež primerov, v katerih sta se žrtev in storilec poznala, pa razberemo pri dejanju, ki je bilo v obtožbi obravnavano kot spolna zloraba slabotna oseba (v odstotkih 68,4). Skupno so bili za spolna kazniva dejanja v največjem deležu (83,5 odstotkih) obravnavani storilci, ki so bili žrtvam pred dogodkom poznani. Statistika izrazito potrjuje uveljavljenim tujim ugotovitvam, da je spolna kriminaliteta bolj običajno ravnanje, do katerega pride v ustaljenih odnosih poznavanja med storilcem in žrtvijo.

Tabela 64: Odnos žrtve in storilca, ki se poznata, pred dogodkom

	Kaznivo dejanje			skupno
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
partnerja v intimni partnerski zvezi	26.7%	9.5%	9.1%	17.7%
občasna intimna partnerja	23.3%	9.5%	9.1%	16.1%
prijatelja	3.3%	19.0%		8.1%
znanca (sošolca, soseda, sodelavca)	33.3%	47.6%	54.5%	41.9%
prej v stiku (samo) prek socialnih medijev	10.0%			4.8%
ožja družinska člana		9.5%	27.3%	8.1%
širše sorodstvo	3.3%	4.8%		3.2%
skupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tabela 64 razčlenjuje vrste poznanstva med žrtvijo in storilcem pred dogodkom. Največji delež (tako znotraj posameznih kaznivih dejanj kot tudi skupno) žrtvam poznanih storilcev, ki so bili obravnavani za kaznivo dejanje posilstva, spolnega nasilja in spolne zlorabe slabotne osebe, je bilo znancev (sošolcev, sosedov, sodelavcev). Skupno so na drugem mestu po deležu partnerji v intimni partnerski zvezi (17,7 odstotkov primerov) in občasni intimni partnerji (16,1 odstotkov primerov).

Tabela 65: Predhodna uradna obravnava⁸ spolnega ali drugega nasilja med storilcem in žrtvijo

	Kaznivo dejanje			skupaj
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
da	10.7%	5.3%		6.5%
ne	53.6%	36.8%	60.0%	50.0%
ni mogoče razbrati	35.7%	57.9%	40.0%	43.5%
skupaj	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tabela 65 prikaže, da je do uradne obravnave predhodnega nasilja storilca nad žrtvijo prišlo v majhnem deležu (v 6,5 odstotkih) primerov. Ob tem raziskovalci opozarjamo, da odgovora o tovrstni uradni obravnavi nismo našli v kar 43,3 odstotkih primerov.

Sankcije

Tabela 66: Izrečene sankcije prvostopenjskih sodišč⁹

	Kaznivo dejanje			Total
	posilstvo	spolno nasilje	spolna zloraba slabotne osebe	
pogojna obsodba	33.3%	46.2%	75.0%	43.8%
zaporna kazen	60.0%	53.8%	25.0%	53.1%
zaporna kazen in varnostni ukrep	6.7%			3.1%
Total	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Iz tabele 66 razberemo kaznovalne trende za preučevana spolna kazniva dejanja. Za kaznivo dejanje posilstva je bila v več kot polovici primerov izrečena zaporna kazen, in sicer v 60 odstotkih primerov. Enako velja tudi za spolno nasilje, za katero je bila zaporna kazen izrečena v 53,8 odstotkih primerov. Drugačen trend je opazen pri spolni zlorabi slabotne osebe. Sodišče je za to kaznivo dejanje je v treh četrtinah primerov (v 75 odstotkih) izreklo pogojno obsodbo.

Tabela 67: Višine pogojnih in zapornih kazni izrečenih na prvi stopnji v mesecih

	Pogojna obsodba	Zaporna kazen	Pogojna obsodba – enotna kazen	Zaporna kazen – enotna

⁸ Za uradno obravnavo smo šteli obravnavo s strani policije.

⁹ Če je storilec z enim dejanjem ali več dejanji storil dve ali več kaznivih dejanj, je v tabeli upoštevana enotna kazen, ki mu je bila izrečena.

Kaznivo dejanje		Določena kazen v mesecih	Preizkusna doba v mesecih	Izrečena zaporna kazen v mesecih	Določena enotna kazen v mesecih	Preizkusna doba v mesecih	Izrečena enotna zaporna kazen v mesecih
posilstvo: 170/I: osnovno KD	Število primerov	9	9	11	4	4	5
	Povprečje	14.44	40.00	19.73	20.25	33.00	47.2000
	Najnižja vrednost	7	12	9	17	12	18.00
	Najvišja vrednost	24	60	41	22	48	82.00
posilstvo: 170/II: kvalificirano - posebej grozovito, poniževalno, več oseb ali nad zaprtimi osebami	Število primerov			5			1
	Povprečje			30.00			84.0000
	Najnižja vrednost			13			84.00
	Najvišja vrednost			60			84.00
posilstvo: 170/III: grožnja zoper čast in dobro ime ali premoženjska škoda	Število primerov	1	1	3	1	1	3
	Povprečje	10.00	24.00	11.67	17.00	24.00	32.0000
	Najnižja vrednost	10	24	6	17	24	12.00
	Najvišja vrednost	10	24	15	17	24	60.00
spolno nasilje: 171/I: spolno ravnanje	Število primerov	22	22	11	5	5	7
	Povprečje	11.55	33.55	12.64	19.20	40.80	40.2857
	Najnižja vrednost	4	12	4	5	12	20.00
	Najvišja vrednost	22	60	32	34	60	72.00
spolno nasilje: 171/II: kvalificirano - posebej grozovito, poniževalno, več oseb ali	Število primerov	3	3				
	Povprečje	17.33	36.00				
	Najnižja vrednost	16	36				
	Najvišja vrednost	18	36				

nad zaprtimi osebami							
spolno nasilje: 171/III: grožnja zoper čast in dobro ime ali premoženjska škoda	Število primerov	2	2				
	Povprečje	12.00	24.00				
	Najnižja vrednost	9	24				
	Najvišja vrednost	15	24				
sp. zl. slabotne osebe: spolno občevanje ali drugo spolno dejanje	Število primerov	10	10	8	3	3	1
	Povprečje	18.20	50.60	20.38	32.33	31.33	20.0000
	Najnižja vrednost	12	24	12	15	10	20.00
	Najvišja vrednost	42	120	48	58	48	20.00
sp. zl. slabotne osebe: drugače prizadane spolno nedotakljivost	Število primerov	1	1				
	Povprečje	14.00	24.00				
	Najnižja vrednost	14	24				
	Najvišja vrednost	14	24				
spolno nasilje 171/I ter sp. zl. slabotne osebe: sp. občevanje	Število primerov	1	1				
	Povprečje	4.00	24.00				
	Najnižja vrednost	4	24				
	Najvišja vrednost	4	24				

Iz tabele 67 lahko razberemo, kako so prvostopenjska sodišča odločila o sankcijah v primerih, kjer so izbrala pogojno obsodbo in zaporno kazen, po posameznih kaznivih dejanjih.

Tabelo beremo na naslednji način:

- prva dva stolpca sta pogojna obsodba
 - o v prvem stolpcu je določena zaporna kazen v mesecih
 - o v drugem stolpcu preizkusna doba v mesecih
- tretji stolpec je zaporna kazen v mesecih

- četrty in peti stolpec sta pogojna obsodba v primeru izreka enotne kazni
 - o v prvem stolpcu je določena enotna zaporna kazen v mesecih
 - o v drugem stolpcu preizkusna doba v mesecih
- v petem stolpcu je enotna zaporna kazen v mesecih

